

ПРОТОКОЛ

София, 04.11.2019 г.

от Публична консултация

на проект на Споразумение за изпълнение на програма за освобождаване на природен газ

Днес, 04.11.2019 г. от 13:43 ч. в сградата на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) се проведе публична консултация на Комисията в пълен състав, ръководена от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На публичната консултация присъстваха членовете на Комисията Александър Йорданов, Владко Владимиров, Георги Златев, Евгения Харитонова, Димитър Кочков и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На публичната консултация присъстваха Е. Маринова – директор на дирекция „Правна“, А. Иванова - директор на дирекция „Природен газ“, Р. Тахир – началник на отдел „Цени, лицензи и пазари – природен газ“, М. Димитров – началник на отдел „Контрол и решаване на спорове – природен газ“ и експерти на КЕВР.

Чрез съобщение на интернет страницата на Комисията, съгласно протокол от закрито заседание № 185/31.10.2019 г., т.2, за участие в публичната консултация на проект на Споразумение за изпълнение на програма за освобождаване на природен газ са поканени заинтересовани лица по смисъла на § 28, ал. 2 от Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, обн. ДВ, бр. 79 от 08.10.2019 г. и чл. 43, ал. 1 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация - държавни органи, браншови организации, енергийни предприятия и организации на потребители.

Докладът и проектът на нормативен акт са изготвени от работна група в състав: Агапина Иванова, Елена Маринова, Ремзия Тахир, Милен Димитров, Грета Дечева, Михаела Андреева, Сирма Денчева, Мариана Сиркова, Дарина Кавалова, Емилия Тренева, Ренета Николова, Димитър Дуевски.

С писмо на КЕВР с изх. № Е-04-00-53/31.10.2019 г. като заинтересовани лица са поканени **Министерство на енергетиката, „Български енергиен холдинг“ ЕАД, „Булгартрансгаз“ ЕАД, Газов хъб „Балкан“, „Булгаргаз“ ЕАД, Българска асоциация „Природен газ“, Българска газова асоциация, Конфедерация на работодателите и**

индустриалците в България, Асоциация на топлофикационните дружества в България, Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска търговско-промишлена палата, Българска стопанска камара, „Примагаз“ АД, „Балкангаз-2000“ АД, „Камено-газ“ ЕООД, „Добруджа газ“ АД, „Кнежа газ“ ООД, „Костинбродгаз“ ООД и „Тецеко“ ЕООД.

На публичната консултация присъстваха:

- г-жа Петя Иванова – главен специалист в „Булгартрансгаз“ ЕАД;
- г-н Кирил Равнички – изпълнителен директор на Газов хъб „Балкан“;
- г-н Стефан Димитров – експерт към Българска асоциация „Природен газ“;
- г-н Кирил Темелков – заместник-председател на Българска газова асоциация;
- г-н Константин Стаменов – председател на Българската федерация на индустриалните енергийни консуматори;
- г-н Пламен Павлов – член на УС на Българска търговско-промишлена палата;
- г-н Николай Павлов – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД;
- г-н Иван Иванов – началник управление в „Булгаргаз“ ЕАД;
- г-н Никола Николов – ръководител отдел в „Булгаргаз“ ЕАД;
- г-н Иво Андреев – ръководител отдел в „Булгаргаз“ ЕАД.

Министерство на енергетиката, „Български енергиен холдинг“ ЕАД, Конфедерация на работодателите и индустриалците в България, Асоциация на топлофикационните дружества в България, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска стопанска камара, „Примагаз“ АД, „Балкангаз-2000“ АД, „Камено-газ“ ЕООД, „Добруджа газ“ АД, „Кнежа газ“ ООД, „Костинбродгаз“ ООД и „Тецеко“ ЕООД не изпращат свои представители.

Публичната консултация се отразяваше от представители на средствата за масова информация.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Започвам, като давам думата последователно на изброените организации и техните представители.

Петя Иванова - главен специалист в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Запознахме се с изготвения от работната група доклад, както и с проекта на споразумение, доколкото „Булгартрансгаз“ ЕАД трябва да осигури точката на доставка, която е част от мрежата на „Булгартрансгаз“ ЕАД, а именно на виртуалната търговска точка, както и преноса от виртуална търговска точка до изходни точки. Смятаме, че нямаме бележки по предоставените текстове. Също така имаме готовност, във връзка с контролните правомощия на КЕВР, да предоставим изисканите данни относно пренесените от ВТТ до изходни точки количества. По отношение в какво си качество дадения клиент на GRP програмата се е явил – дали те са съобразно изискванията на закона, а именно първите два търга да са за количества в страна, следващите два търга да са за количества с потенциален износ и извън страната. „Булгартрансгаз“ ще предостави при всяко поискване необходимата информация, така че да може да извърши качествено контролните си правомощия, а именно дали това важно изискване на закона е изпълнено. Това е по което можем да вземем отношение като преносен оператор.

Кирил Равнички – изпълнителен директор на Газов хъб „Балкан“:

Като страна по споразумението и съгласно вменените ни задължения съгласно изменения Закон за енергетиката, от гледна точка на Газов хъб „Балкан“ разработването в

момента софтуерно решение напълно ще отговаря на така представения проект на споразумение за освобождаване на количествата. В този смисъл няма да бъде многословен. Съгласяваме се с представения проект, с може би малко доуточнение. Според нас, може би тук и търговците биха ни подкрепили в тази ни позиция, следва да включим в това споразумение една клауза, с която на потенциалните ползватели на GRP програмата няма да им бъдат налагани неустойки по другите им договори в „Булгаргаз“, предвид това, че те ще използват GRP програмата. Допълнително. Може би би било добре, с цел по-добра публичност и достъпност на информацията, да предоставим вариант на споразумението и на английски език, с цел чужди ползватели да се възползват от това.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Това ще стане обаче след окончателното приемане. Благодаря Ви!

Стефан Димитров – експерт към Българска асоциация „Природен газ“:

Преди всичко бихме искали да изразим подкрепата си към документа. Считаме, че същият е изготвен на високо ниво, отразени са много от съществените добри практики, наложени от опита в други страни, в които е реализирана програмата. Нашите препоръки са изцяло в посока документът да стане още по-добър. В този смисъл анализирахме препоръките, които дава Международната организация на европейските търговци (EFET). Имаме доста неща, които можем да посочим. Тук ще се ограничим само върху две съществени. На първо място. Тяхното виждане на база същността на програмата, отчита обстоятелството, че самата програма се създава не единствено, но и с цел да се даде приоритет на малките предприятия на газ. В този смисъл изискването, което е заложено в проекта на програма, начина, по който са подредени търговете – първият търг да включва продажба единствено на годишни продукти, ние считаме, че ограничава тази възможност. Ако реално те искат да закупят месечни продукти, ще имат тази възможност на втория търг, когато теоретично и практически е възможно да няма обеми, които да закупят. Алгоритъмът на търговете е да се превежда всеки следващ, ако има незакупени количества на предходната фаза. На второ място. Важно изискване, което препоръчват колегите търговци от EFET е задължението на монополиста (случая обществения доставчик) да предлага възможности за доставка на всички точки, които той и в обикновената си дейност осъществява, т.е. изискването за продажба на количества само на виртуална търговска точка е в колизия с това изискване. Според нас това ограничително условие трябва да отпадне и да се даде възможност предложенията и съответно закупуването на количества да се осъществява на ВТП, но и на изходна и включително и на входна точка на газопреносната мрежа. Съответно във връзка с това е и следващото изискване „Булгаргаз“ вече да е закупило необходимите капацитети по програмата и съответно да има възможност същите да се прехвърлят на закупилите количества по програмата, т.е. на вход и на изход. Това са ни основните бележки. Останалите ще ги развием и ще ги изпратим със становището.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви. Все пак... заедно с останалите – и тези забележки, които правите писмено ще бъдат включени в становището Ви.

Кирил Темелков – заместник-председател на Българска газова асоциация:

Тук ние имаме доста по-различно виждане по този документ от колегите от Българска асоциация „Природен газ“, защото за нас този документ поражда повече въпроси, отколкото дава отговори. За съжаление, имаме огромни притеснения, не големи, а огромни притеснения, че въвеждането на този документ на пазара ще доведе само до хаос и компрометиране изцяло на започването на процеса на отваряне на пазара, ако не бъдат много неща изяснени и него. Има повече неща да бъдат изяснени, отколкото в самия документ са поставени. Ще си позволя след малко да дам и някои конкретни примери в

тази връзка. Като цяло това го коментирахме преди малко – за бързината, с която трябва да се приключат документите. Докато предишният документ, който коментирахме, не е с чак толкова голяма важност за това, защото предстои лицензиране на борсов оператор, адаптиране на платформата, одобряване на допълнителни правила... Както му се казва: има поправителни възможности, от страна на Комисията, естествено. При този документ нещата стоят по съвсем различен начин, т.е. приема се този документ, започва да се изпълнява две години и след това виждаме какви сме ги сътворили. Ако за този документ не направим всичко възможно той да бъде достатъчно ясен, регламентът да бъде така, че да гарантира на пазара нормално и поетапно отваряне, ще настъпи наистина пълен хаос на този пазар и спазването на срока от закона само формално ще бъде най-малкото нарушение, което ние ще можем да си позволим по отношение пазара на газ. Ще започна от най-същественния въпрос, за който лично за себе си и от колеги не съм успял да получа достатъчно ясен отговор, а именно: след като се промени наредбата за ценообразуването и „Булгаргаз“ вече няма нормативно определена цена за природения газ, какво се случва с договорите за доставка към индустриалните потребители, тъй като в него е записано, че се доставя при цена, която е нормативно определена. Като отпадне изискването за нормативно определяне на цената за крайните потребители, на каква цена по тези договори ще бъде доставяно? Чухме вариант, че договорите ще си бъдат продължени и ще им бъде предложен анекс към договора, но този анекс, когато регламентира тотално взаимоотношенията между страните, не е анекс, а си е нов договор по характеристика. Второто. Ако в рамките на този анекс бъдат договорени свободни цени, в закона пише изрично, че свободните цени се сключват чрез борсата. Правим само аналогия... Това означава, че ние отиваме и всички количества, които ги взимат индустрията, трябва да се вземат от борсата. Това не го виждам обаче в това споразумение, защото количествата, които са заявени, че ще бъдат извадени на борсата, са много по-малко от потреблението на индустрията. Какво означава това? Когато на един пазар извадиш много по-малко регламентирани количества, отколкото е търсенето... Всички, които са завършили начални курсове по икономика знаят, че цената скача драстично, защото търсенето е много по-голямо, отколкото предлагането. В този смисъл, за да започнем изобщо да говорим за това споразумение, трябва да бъде показан въпросът какво се случва с действащите договори и как действащите договори ще се изпълняват през следващата година. Очакваме от колегите от „Булгаргаз“ това нещо да могат да го заявят ясно днес на този дискусия, за да може да вземем отношение и по споразумението. Като цяло не са само това притесненията, които имаме по самото споразумение, което се предлага. Самите механизми, които са предвидени в него, стоят много далеч от понятието търгуване на борса или на платформа. Те са излизане на борсата, за да можем после да се договаряме както си пожелаем, ползване на формалната борса. Казвам Ви и конкретен пример. Заложено е в споразумението да се изтъргуват цената на борсата и след това да си я сменяме през годината както си пожелаем, т.е. количествата ги минаваме през борсата и после си сменяме цената като едностранно заявяваме какви са ни разходите за доставка. Няма такъв търговец на света, който да изтъргува на борсата една стока и след това да си сменя цената едностранно. Защо казвам, че ще провали цялото тръгване на пазара? По простата причина, че този маниер, т.е. псевдосключване на рамков договор през борсата, за да може да си уточним нещата, ще бъде приложен от всички останали търговци на пазара, защото взимат пример от най-големия. Какво ще се получи? Колегите от Газов хъб „Балкан“ ще трябва да се преименуват на Газов мини хъб „България“, по простата причина, че никой няма да мине през тях. Ще бъдат обявени тези количества, които са тук, но основните количества няма да бъдат изтъргувани, а ще бъдат и безплатни, а всички останали количества ще си минат по някакви други договори, без изобщо да минат през газовия хъб. Това е едно от съществените неща, които имаме. Другото, което съществено трябва да се определи. В самото споразумение няма механизъм, по който общественият доставчик да определя как и в какви диапазони, какви количества ще изважда на пазара. Преписан е законът: „не по-малко от...“, а отговорът „колко“ не го виждаме никъде в

това споразумение. Как ще бъдат определени – никъде не го виждаме в това споразумение. Вие много добре знаете, че количествата на една борса определят цената на борсата. Това означава, че с това споразумение просто си манипулираме борсата, както си пожелаем. По-добре колегите направо да ги включим към някоя друга борса, защото няма как да съществуват по този начин. В самото споразумение трябва да има механизъм, по който се определят количествата и периодите, в които се изваждат на пазара. Написана е голямата свобода да предлага по тази програма годишни и/или месечни количества, но тъй като „Булгаргаз“ не може да направи годишна цена, е предвидено, че ще се сключват годишни договори, а след това ще си уточнява цената допълнително и както си пожелае. Ако ще се правят годишни продукти – прави се цена и се договаря една цена за годината. Ако иска да си направи месечни – трябва да бъде и с месечни, ако иска и тримесечни – каквито пожелае. Трябва да бъде ясно, че продуктите са тези, които той може да предложи на пазара и това трябва да бъде дадено в това споразумение. В този случай, когато се дефинира по този, не мога да разбера как правим търговете, които са един търг сега и след една седмица – друг търг, когато още платформата не е заработила. Нормално е след това всички останали да гледаме от страни и да се чудим какво става. Да, ще излязат тези количества на свободната търговия. Тук отиваме на още един подход, за който може би ще попитам колегите от Газов хъб „Балкан“ как ще успеят да го изтъргуват и да го спазят, като за неосвободените и незакупените количества в два търга по освобождаването се провеждат последващи търгове с покачване на цената на тези количества. Значи Вие за пет лева не искате за купите един газ и затова го предлагаме за шест, за седем, за осем и за девет, за да видим дали ще го купите. Просто не виждам смисъл как работи и ако може да ми обяснят как така ще сключат договор, когато повишават една цена на предлагането, при положение, че на по-ниска никой не иска да купи. Аз мога да продължа, но да не губя времето на хората. Ще кажа още един фрапантен случай в самото споразумение. Аз в момента говоря само за наистина фрапантните случаи. Най-напред се сключва договорът и тогава вече лицето, което е сключило договора с доставчика, решава дали ще иска гаранции от отсрещната страна и дали договорът му е изобщо валиден. Няма такова място на света: борса, на която най-напред да сключиш сделката и след това да започнеш да доказваш на другата страна дали има сделка, или нямаш сделка и дали може да плащаш. Най-важното нещо, което трябва да бъде – приложение към този договор. Не случайно попитах и колегите как предвиждат да бъде – дали ще има стандартен договор по отношение на доставките през самата борса. Най-важното нещо, което трябва да бъде тука, е приложение проект на договор, по който са доставките, за да може да е ясно при какви условия е формирана тази доставка, която се прави към клиентите. В момента най-напред договаряме цена от пет лева, а след това сядаме и започваме да уточняваме какво означават тези пет лева. Нали се сещате, че от липсата на тази информация, клиентите, които са на борсата, се получава следното: те нямат информация какъв договор ще им се даде, но някой друг може да има. След това си взимаш договора и си виждаш, че ти си дал два пъти по-скъпа цена и си платил много скъпо, за да можеш да получиш един продукт, но свободата в него е много голяма, т.е. можеш да вземеш минус 50%, плюс 50%, девиацията е голяма, защото условията на договора са такива. Ти веднага ще отидеш да кажеш, че (ако си знаел тези условия) си щял да дадеш много по-ниска цена, защото... щях да търгувам по много по-различен начин. Най-напред търгуваме цената, а после казваме какво всъщност сме продали като пакет. Заради това, да не продължавам и нататък, за мен това споразумение трябва да бъде преработено тотално, не само за мен, но и за колегите, с които сме го коментирали. За да бъде преработено тотално, предлагаме на Комисията да върне това споразумение, да се изиска преработването му така, че да може да гарантира отварянето на пазара. Освен това – когато се подготви, да се направи публична консултация по него със заинтересованите страни и да се внесат в Комисията мненията на заинтересованите страни по него, за да може Комисията, когато вземем следващото решение за публично заседание и седнем да го обсъждаме, както е сега, да обсъждаме детайлите по него, а не фундаментите на самото споразумение, защото то

просто няма да работи. Ако наистина Комисията вземе решение и приложи това споразумение, от нашата асоциация заявяваме, че ние ще информираме всички за рисковете, които са поети и за последствията, които могат да настанат от това споразумение (по отношение на всички инстанции)... Не заради друго, а защото всичко това, което го говорим за свободен пазар, за либерализиран пазар, трябва да се случи и трябва да се случи така, че индустрията да работи, търговците да търгуват и да си изкарват печалби, а не на края на годината, както в един друг сектор, който добре познавате, да теглим чертата и да кажем минус еди-колко си десетки милиони загуба за сектора. Да не коментираме и допълнителните неща. Заради това нещо предлагам това да се направи. Друг съществен въпрос, който не виждам в споразумението. Контролът от страна на КЕВР е изцяло последващ и без никакви ангажименти за санкции. Това означава: ще Ви информираме какво сме си сътворили, за да може да знаете, след като сме го направили. Няма санкции за това, че някой не е изпълнил задължения. Имаме условие, че само крайни снабдители могат да получават количествата от програмата за освобождаване на количества и в един момент единственото, което се касае по отношение на контрола е, че ще информираме КЕВР кой го е направил и кой не го е направил. Добре. Ще бъдете информирани. Ще си знаем, че не го правят. А някаква санкция? Някакъв предварителен контрол, текущ контрол по отношение изпълнението на самото споразумение? Няма по никакъв начин в това споразумение. Затова призоваваме Комисията наистина да обърне особено внимание на това споразумение, защото то е най-важното за следващата година, за отваряне на пазара. Тук правим едно предварително предложение към колегите като цяло, защото ние подкрепяме това, което от Българска асоциация на индустриалните енергийни потребители поставиха за отлагане във времето на съществените търгове. Г-н Стаменов има предвид съществените търгове, не самото отваряне на пазара. Ние сме готови да започнем да работим със самото отваряне на пазара от първи декември ако трябва, а не от първи януари, но нека да започнем със сделки ден напред, за да можем да видим, че системата функционира, да може хората да започнат да работят. Това отново е отваряне на пазара. Защо решихме, че ние трябва да започнем с огромните търгове, да ги хвърлим още на първата сесия на борсата, на платформата даже, не на борсата. Тя работи, не работи, ние не знаем, а хвърляме цялото количество за годината и казваме, че ние приключваме годината. Кой видял – видял! Кой не видял – сега в момента ще види какво става следващата година! Това нещо просто не трябва да го допускаме, защото мисля, че вече веднъж имаме опит и практика с такъв маниер – да хвърлим всичко наведнъж. Наистина проблемите с това споразумение са огромни, драстични и призовавам наистина да започнем в този порядък да мислим ден напред да се правят продукти, които да се освобождават, както говорихме, да се види какви количества има за освобождаване например до април. Ето, че отново спазваме закона. Даже и от първи декември можем да започнем. „Булгаргаз“ излиза със своите количества, които е определил по този ред и ги изважда на пазара, но не една година напред, годишни продукти, с ден напред. Правим си търговията по освобождаване на количествата ден напред до края на март или до началото на март, обявяваме търговете в март, които ще бъдат примерно тримесечни, месечни, годишни – колкото могат да определят като ценови диапазон. И отново правим два големи търга, с които се изважда на пазара. Ето Ви конкретно предложения, по което може да се помисли и да се направи това. То тотално е различно от това, което в момента разглеждаме. По отношение на борсата ние нямаме възражение... платформата, защото още не е борса. Нямаме възражение да започне от декември. Даже мисля, че и колегите също нямат възражение да започнат да се изваждат на пазара дневни продукти. Има достатъчно хора, включително призоваваме и „Булгаргаз“ да изважда продукти и да взема продукти от борсата с ден напред. Ние по този начин де факто започваме освобождаването на количествата и търговията на борсата. Затова наистина призоваваме за съществен поглед към това и мисля, че колегите от „Булгаргаз“ трябва съществено да вземат отношение по този въпрос, а не да казват, надявам се да са чули съображенията, които имаме, но те трябва да го защитят... Ако искат могат да вземат

отношение по това, което твърдим ние, но това е нашето официално мнение.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Вие все пак ще го представите като писмено становище? Надявам се, г-н Темелков!

Кирил Темелков – заместник-председател на Българска газова асоциация:

Със сигурност!

Пламен Павлов – член на УС на Българска търговско-промишлена палата:

Нямам коментар!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Нямате, защото сигурно всичко го каза г-н Темелков от името на двамата. Така ли?

Пламен Павлов – член на УС на Българска търговско-промишлена палата:

Да!

Константин Стаменов – представител на Българската федерация на индустриалните енергийни консуматори:

Наистина г-н Темелков беше доста изчерпателен и с подходящия тон поднесе информацията и рисковете. Като цяло споделям всичките притеснения, които има г-н Темелков, даже мисля, че той говори по-скоро от името на индустрията, отколкото като търговец. Със сигурност отдавна си мечтаем да има възможност да продаваме ден напред, защото имаме свободни количества. Имаше периоди в годината (още тази година и миналата), когато имахме недостиг и със сигурност може и по-рано да тръгнем към една такава възможност да продаваме ден напред. Със сигурност трябва да знаете, че голяма част от индустриалните предприятия нямат хора, посветени на газа и много често всичките заявления, които се попълват от „Булгаргаз“ се попълват от хора... как да кажа... не неграмотни, да не казвам някаква друга дума... може би неграмотни е силна, но неразбиращи... Представете си тези хора, че от утре има кажем, че след три седмици трябва да си купят газ за годината от платформата. Просто думички, които нищо не им говорят: виртуална търговска точка и т.н. Трябва наистина да се помисли добре в тази посока и пак ще кажа, понеже голяма част от хората ги нямаше преди малко и миналия път ги нямаше, зимните месеци в „Булгаргаз“ традиционно няма достатъчно газ. Представете си ние да трябва да купуваме, да си набавяме газ по неясни цени. Аргументът за първи април е сериозен и трябва наистина сериозно да се помисли. Ще дадем писмено становище, за да не съм многословен.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Уважаеми колеги, от залата има ли други изказвания? Ако не – обръщам се към представителите на „Булгаргаз“.

Константин Стаменов – представител на Българската федерация на индустриалните енергийни консуматори:

Извинявайте! Пропуснах! Правя подобно предложение - както с Газов хъб „Балкан“, така и с „Булгаргаз“ да направим в рамките на една седмица...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Да направите такава дискусия относно споразумението...

Константин Стаменов – представител на Българската федерация на индустриалните енергийни консуматори:

Точно така!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Която да се проведе в рамките на не по-късно от една седмица, да има една седмица за подготвяне на писмените становища. Вярно, че представителите на „Булгаргаз“ ЕАД заявиха, че са дошли основно да чуят дискусиата, но имаше пряко отправени въпроси към ръководството на „Булгаргаз“ и се надявам, г-н Павлов, да вземете отношение. Имате думата!

Николай Павлов – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

В никакъв случай „Булгаргаз“ не е дошло тук да слуша. Естествено, ние също ще си изразим нашата позиция. С новите промени в Закона за енергетиката се целеше създаване на организиран борсов пазар, на който да бъдат регламентирани и неговите функции и ролята на пазарните участници. В тази връзка това касае и дейността на „Булгаргаз“ и всички промени, свързани с тази дейност. Между другото, аз подозирах, че ще се стигне и до такива изказвания, тъй като нашето виждане беше, след като ние си изпълнихме задължението по закон и на петнадесети октомври предоставихме проект на споразумение, би било полезно да получим всички становища, тези становища да бъдат разгледани и след това на тази маса да бъдат обсъдени. Разбира се, ние имахме готовност и с колеги, и с организации, и с клиенти да проведем такава дискусия: какво следва оттук насетне. Искам само да напомня някои неща и същевременно да задам въпроси и към Комисията какво е тяхното тълкуване. „Булгаргаз“ има сключени договори за доставка на природен газ със 199 клиента за следващата календарна 2020 г., т.е. от една страна имаме техния ангажимент, предоставен е под формата на годишна програма, а ние съответно сме осигурили количествата. С новите промени в Закона за енергетиката възникват и много въпроси. Въпросът ми към Комисията е: с новите промени в Закона за енергетиката следва ли тези договори по някакъв начин да бъдат преразгледани, тъй като нашето мнение е, че никъде в закона не е изрично написано, че тези договори трябва да бъдат преуредени. За 2020 г. клиентите имат споразумение с „Булгаргаз“, по което ще бъдат доставени количества на регулирани цени. С новите промени в Закона за енергетиката „Булгаргаз“ ще има правото да продава количества природен газ само на газоразпределителни дружества и на топлофикационни дружества. Това е около милиард и половина кубични метра, тъй като все още не всички са свикнали с енергийни единици - караме по стария вариант с кубични метра. Останалите милиард и половина ще бъдат търгувани през борсата. Моят въпрос към Комисията за енергийно и водно регулиране е счита ли, че тези договори трябва да бъдат преуредени съгласно новия закон? Ние считаме, че законът не ни задължава ние да ги прекратим тези договори, говоря за индустрията, и те да закупуват своите количества през борсата. Това ми е първият въпрос. Разбира се, нашето проектоспоразумение беше представено въз основа на нашите анализи, които направихме. На 31.10.2019 г. в деловодството на „Булгаргаз“ получихме поканата за участие. Прегледахме коригираното от работната група споразумение. Претърпяло е значителна промяна. Някои текстове са изтрети, а други са добавени. За краткия период, който имахме на 01.11.2019 г., набелязахме основните и най-важните неща. Първо е начинът на определяне на цената на природния газ и на нейната актуализация и също определянето на сроковете за търговете. Ние считаме, че поредността трябва да бъде следната: търгът за закупуване на газ трябва да бъде предшестваш търговете за капацитет. В противен случай се правят разходи, които са необосновани и могат да останат за сметка на компанията. Сега по отношение на цената на природния газ. Нашето предложение беше (спазвайки закона и по-скоро чл. 176а, ал. 3. т. 2) всички разходи, т.е. цената да бъде формирана на база всички разходи до виртуална търговска точка, които са направени от „Булгаргаз“. Виждаме обаче, че тук корекцията насочва ценообразуването в друга линия, т.е. да бъде средно-претеглена цена на природния газ на входа на газопреносната система. Кой ще покрие разходите на „Булгаргаз“ от входа на газопреносната мрежа до виртуална търговска точка? Кой ще покрие променливите разходи на „Булгаргаз“ за количествата,

които са нагнетени в „Чирен“? Този въпрос също някъде тук не е решен. Някак се обвързва и началната цена с регулираната. Това е хубаво да бъде уточнено. Ние ще предоставим нашите коментари в указания срок и нашето предложение е другите заинтересовани страни също да си предоставят коментарите, ние да ги анализираме, да ги прочетем, да им направим съответния анализ и едва след това отново да проведем такова обществено обсъждане. В противен случай виждате, че остават въпроси, които са неясни и се говори малко и англо по споразумението. Ние също сме заинтересовани и сме притеснени по отношение на това споразумение, защото за нас е важно доставката да се осъществява по себестойност. Няма такава компания, която да иска да продава под себестойност. В случая ние ще направим анализ и ще видим всички тези разходи - дали след като ги приспадне, няма тези клиенти, на които ние сме длъжни да осигуряваме газа по регулирана цена, да получават доставката на малко по-висока цена, отколкото другите, които ще търгуват през борсата. Най-важният момент е, за да могат всички да бъдат спокойни за 2020 г., дали КЕВР вижда в новия закон задължение „Булгаргаз“ да прекрати всички договори, които има с индустриалните предприятия и да ги търгува през борсата? Нашият прочит е, че няма такова задължение, т.е. такова действие не би следвало да се упражнява по отношение на сега действащите договори. Още един коментар – по отношение на г-н Стаменов. „Булгаргаз“ винаги е доставяло количествата, за които клиентите имат потребност, имат нужда. Да, имаме договор с основния доставчик, по който при достигане на определени количества всички количества над тези се заплащат по друга цена. Ако това имаше предвид г-н Стаменов...

Константин Стаменов – представител на Българската федерация на индустриалните енергийни консуматори:

Исках да кажа, че ако ще трябва да купуваме през зимата количества, ако приемем, че договорите ни отпаднат, което не знам как ще стане, и ще трябва да договаряме количества газ, ще влезем в някакви ненормални договорености. Просто защото зимата има недостиг на газ, т.е. ако Вие продавате този газ на свободния пазар без да имаме договори... Това визирах... За зимния период основно говоря.

Николай Павлов – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

Именно този въпрос реферира и към Комисията по отношение на моя въпрос. Аз мисля, че договорите, които са в момента действащи и са със срок 31.12.2020 г. би следвало да се изпълняват. Още нещо, което искам да отбележа е, че на борсата се търгуват договори до една година, т.е. 365 дни или 366. Над 12 месеца и един ден договори могат да бъдат осъществявани и извън борсата.

Кирил Темелков – заместник-председател на Българска газова асоциация:

Ще започна отзад напред. Да, прав е г-н Павлов. Договори могат да се сключват извън борсата при условие, че са над една година, но тук тънкият момент е, че един съществен въпрос по отношение на договорите е цената на договора. Никъде не е казано, че можеш да сключваш рамкови договори, в които после да си правиш поредица от договори за доставка, отчитайки, че имаш един рамков договор за десет години с един клиент и каквото се разбереш с него – сключваш отделни договори за отделните периоди и си определяш цената. Ако имаш един договор, в който можеш да фиксираш ценообразуващи елементи, които не се променят по време на изпълнението на договора и той се изпълнява през следващите две години, това е един договор, но ако имаш един договор, в който си казал, че периодично ще си преразглеждаш цената с клиента – това е заобикаляне на закона и неспазване разпоредбите на закона, т.е. кратките договори да минават през борсата. Това е първият елемент. Вторият е елемент, на който искам да обърна внимание е по отношение валидността на договорите. Ние сме загрижени в двете посоки като асоциация: от една страна, че наистина трябва да има надеждност на пазара и надеждност на доставките, но от друга страна пазарът да бъде поетапно отворен. Четенето

на закона във вида *никой не ни задължава действащите договори да ги прекратяваме, а само цените да им регулираме през борсата* звучи по следния начин: ти си длъжен да вземеш един милион кубически метра, само че само си длъжен да ги вземеш, а колко ще ги вземеш – ще ги вземеш при тръжна цена от борсата, която там ще се определи и дори и някой да даде и по-ниска цена от моята – ти си длъжен да ги вземеш от мен и нямаш право да мърдаш. Аз съм съгласен. Нека да останат действащите договори, но да бъдат при цени, при които са пазарни цени, а не по реда, по който само да се провизира едва ли не задължението за количествата. Заради това нещо Ви казвам, че въпросът е сложен. Ние неслучайно го поставяме като въпрос. Ние тук не даваме отговори, защото наистина трябва да се види и освен това на нас още не ни е ясно с кой документ това нещо ще се изясни. Ако го оставим да си го решаваме и да си го тълкуваме, означава да тръгнем в момента да си водим дела кой какви правомощия има по закон. Считаме, че наистина Комисията трябва да влезе като арбитър и малко има тука недописване може би и в закона или поне ние не сме наясно как би трябвало да се приложи, но трябва да е ясно, че пазарът трябва да получи пазарни цени. Количествата не може да се ангажират по един договор без да се знае цената по този договор. Това е основен принцип, който трябва да следваме. Това е моето мнение и исках само да го добавя.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Виждам, че г-н Павлов желае да отговори на повдигнатите от Вас въпроси.

Николай Павлов – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

Вероятно съм останал неразбран от колегата, но аз казах, че имаме действащи договори и съгласно договора ние сме длъжни да продаваме по цена, утвърдена от КЕВР за следващата календарна година.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Това е регулираната цена за обществения доставчик...

Николай Павлов – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

Т.е. цената за всяко тримесечие е ясна. Мисля, че на всички им е ясно. По отношение на задълженията по освобождаване на количествата съгласно закона. Ние ще спазим закона, но пак казвам, че според нас няма никакво основание тези договори да бъдат прекратени, предоговаряни, по пазарна цена да го кажа, при условие, че законът в настоящия му вид не задължава изрично „Булгаргаз“, но все пак е важно и становището на Комисията.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Обръщам се към работната група. Имаше въпроси, които бяха отправени и към Вас. Ще вземете ли отношение на днешното заседание?

А. Иванова:

Това, което бих искала да поясня е, че с измененията в Закона за енергетиката от 01.01.2020 г. се стеснява кръгът на лицата, на които общественият доставчик продава по регулирани цени. Това са вече само крайни снабдителите на природен газ и лица, които имат издадени лицензии за производство и пренос на топлинна енергия. В този смисъл Комисията ще утвърди цена за обществена доставка за първо тримесечие на 2020 г. на обществения доставчик само за тези групи клиенти. По отношение на другите повдигнати въпроси. Аз се надявам да получим становища, които да са аргументирани в 14-дневния срок, като междуременно тези теми бъдат обсъдени между заинтересованите лица, за да се постигне яснота по тях, за да може в крайна сметка и ние да изготвим споразумение във вида, в който трябва окончателно да бъде.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Преди да дам думата за изказване на моите колеги, г-н Павлов, от страна на г-н Стаменов имаше едно ясно предложение и то е в рамките на първата седмица от този 14-дневен срок да се проведе иницирана от „Булгаргаз“, мисля, че така казахте, г-н Стаменов, дискусия, на която тези въпроси да се обсъдят на чисто експертно ниво. Имаше подобно желание, отправено по отношение на първото обсъждане, което проведохме и беше прието от „Булгартрансгаз“ и Газов хъб „Балкан“. Вие ще приемете ли по отношение на споразумението такова обсъждане да се проведе? Това ще даде възможност на всички заинтересовани лица, поне част от предложенията, които ще направят, предварително да бъдат изчистени в хода на една подобна дискусия.

Николай Павлов – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

Да, разбира се! Ние приемаме това предложение. С най-голямо удоволствие ще седнем и ще дискутираме всички тези въпроси, включително и въпросите, които бяха повдигнати не само от г-н Стаменов, но и от всички други заинтересовани страни.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Самото предложение беше на г-н Стаменов. Иначе предложенията бяха и на другите участници...

Николай Павлов – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

Ние също така нямаме нищо против да получим и коментари по първоначалния вариант, както и по редактирания вариант на проекта на споразумение от всички заинтересовани страни, за да можем съвсем конкретно и точно да отговорим.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря. Първоначалният вариант (датиран на 15.10.2019 г. в Комисията) е раздаден и съответно качен на сайта.

Николай Павлов – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

Разбира се, трябва да се постигне такова споразумение, което да...

Разговор без микрофон.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

... Не е ли? А изпратен на? Защото доколкото знам Българска асоциация „Природен газ“ го е получила. Това можете само Вие тогава да го направите, защото се оказва, че...

Николай Павлов – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

Да, защото казвам, че доста неща са коригирани, преместени от една страни на друга, включени в други текстове и дори и ние се пообъркахме малко в прочита.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Разбирам Ви, г-н Павлов, Вие можете това да го направите и да го изпратите. Този документ е важен.

Константин Стаменов – представител на Българската федерация на индустриалните енергийни консуматори:

Пропуснах една тема. Знаете, че при пазара на електроенергия има т. нар. доставчик от последна инстанция. Хипотетично... Ако някой не успее отникъде да си вземе газ, трябва да има такава институция, да има юридически уреден такъв доставчик, защото най-вероятно клиентът няма да остане без газ, или който ще да е, но трябва да има

одобрена цена от Вас за този доставчик. Знаете, че е най-добре доставчик от последна инстанция и при електроенергията трябва да е след състезателна процедура, който да даде най-добра цена, но може би на месечна база. Не знам. Вие ще го прецените, но това също е важна тема.

Николай Павлов – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

Още веднъж искам да призова Комисията за позиция, становище по отношение на сега действащите договори, защото чух преди малко, че ще бъде утвърдена цена за първо тримесечие само за газоразпределителни и за топлофикационни дружества. Това е факт и това е в изпълнение на закона. По отношение на сега действащите договори на „Булгаргаз“ ЕАД. Пак казвам, че нашето виждане е, че няма основание те да бъдат прекратявани и индустриалните предприятия да получават газа чрез борсата.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Имате ли готовност от работната група да вземете отношение?

А. Иванова:

Пак ще кажа, че това са договори за обществена доставка на природен газ. Само тази цена подлежи на регулиране. По отношение на останалите субекти, които са извън регулирания пазар не би следвало да се прилага.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

След промените в закона?

А. Иванова:

След първи януари. Да.

Николай Павлов – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

Пак казвам, че нашето становище, нашата позиция е, че след прочита на закона, където никъде изрично не беше упоменато, че заварени договори трябва да бъдат преуреждани, мисля, че тази тема просто трябва да се разглежда в контекста на закона.

Константин Стаменов – представител на Българската федерация на индустриалните енергийни консуматори:

Да, така пише в закона. Съгласен съм! Точно така е! Правилно го тълкувате, ако мога така да се изразя, но пак ще кажа това, което казах и на миналото обществено обсъждане. В крайна сметка ние ще си набавим от търгове хипотетично 5-10%, да кажем 30% от количествата. Останалите количества остават на един доставчик. Трябва да има някаква цена. Може да не е конкретно към Вас въпроса, може законодателят да трябва да го допише, но такава хипотеза съществува и ние ще живеем в нея от първи януари. Ще си набавим някакви количества. Някой може да не успее нищо да си набави, което означава да остане на основен доставчик „Булгаргаз“, защото виждате, че не е записано в закона, че трябва да се развалят тези договори или да бъдат преуредени. Аз пак ще обърна внимание, че ние още юни месец си заявихме количества към „Булгаргаз“, т.е. ние основните количества очакваме от тях да бъдат доставени и те са ги заявили към „Газпром“, закупени са капацитети... Изобщо картината не е в никакъв случай безобидна и не може да остане без регулирана цена.

Кирил Темелков – заместник-председател на Българска газова асоциация:

Изключително подкрепям г-н Стаменов и ние всъщност докато се коментираха измененията на закона няколко пъти поставяме този въпрос за доставчик от последна инстанция. За съжаление и тогава ни беше казано, че много бързае и да приключваме, защото това ще забави процеса. В момента обаче сме в ситуацията, в която вече трябва да

си го решим въпроса, защото той чука вече на вратата. Първи януари идва. Както знаем, от това нещо идва, че договорите не са валидни, защото, макар и мнението на г-н Павлов, аз не виждам как може да съществува един договор без цена. Второ. По наредбата ние изразихме мнението да се удължи срока на действие или да влезе в сила самата наредба за изменението, ако може след три месеца да се забави, за да няма такъв проблем. Вие сте прави в това, че противоречи на закона. В този смисъл или трябва да се направи законодателна инициатива...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Тя не принадлежи на Комисията.

Кирил Темелков – заместник-председател на Българска газова асоциация:

Аз не казвам на Комисията. Говоря по принцип. Говоря за бизнеса в момента.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Може да се адресира било до правителството, било до депутатите.

Кирил Темелков – заместник-председател на Българска газова асоциация:

Да. Доставчик от последна инстанция е наистина много съществена фигура, която е много необходима на пазара и да се регламентира добре. Подкрепяме силно това предложение, както и наистина да видим от сегашна гледна точка, вече като подготвяме всичките тези документи, какво е необходимо и ако трябва да се предложи такава инициатива. Да помислим всичките колеги как може да се направи така, че да направим нещата нормални и адекватни от първи януари.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Обръщам се към моите колеги от Комисията. Има ли въпроси и изказвания?

А. Йорданов:

Първо да уведомя заинтересованите страни относно притесненията им за краткото време за разглеждане на проекта. Самият състав на Комисията се запозна с проекта за два работни дни и това е времето, определено с нашия правилник, т.е. преди Комисията да одобри този проект, който днес е подложен на обсъждане. Да, вярно е, че можем да приемем, че администрацията на Комисията в някаква степен е синтезирала и приела аргументи със самия доклад, но ако целите детайлно запознаване, а Вие това целите, най-вероятно и ние обективно не сме били в състояние да го направим. Това е на първо място. На второ място. Аз виждам няколко проблема във връзка с това споразумение. Да, аз споделям, г-н Павлов, притеснението Ви от това ценообразуването по споразумението да се обвързва с регулираната цена. Най-малкото е защото става въпрос за свободен пазар и то за входа на свободен пазар. От друга страна аз имам и един въпрос към Вас – като вносител. Аз одобрих проекта на споразумение, но този въпрос за мен остана недостатъчно аргументирано отговорен. Вашето предложение операторът на платформата... Първо да уточня, че дългосрочните договори, т.е. годишните договори не са точно борсов продукт. Платформата, която ние одобрихме, преди малко я одобрихме с оглед прилагането на нейните функционални възможности по отношение на краткосрочните продукти, т.е. да не търсим пряка кореспонденция между платформата, която одобрихме, и реда, по който ще се прилагат търговете за дългосрочни продукти. Това, което ме притеснява е, че Вие предлагате операторът на платформата за търговия да има възможност да анулира търгове и да отстранява участници при нарушение. Първоначално кръгът на нарушенията беше малко по-широк. Сега останаха до нарушения по Закона за енергетиката и нарушения по споразумението. Възниква обаче един чисто технологичен въпрос, за който аз нямам отговор. За да може да възникне основанието операторът да анулира търг или да отстрани участници, операторът на пазара трябва да е

компетентен да установи нарушение. Нито по реда на закона, нито по реда на споразумението той е компетентен да установи нарушение на тези два документа, т.е. имате предвид, че операторът на платформата подозира някого в осъществяване на нарушение по споразумението и закона или че той трябва да го е установил, за да има легитимно основание да анулира търга? Второ. Ако това се реализира, дори и да кажем, че той без съответното основание отмени - в рамките на 48 часа ще е проведен втори търг, който вече би следвало да е с легитимни резултати. Ако примерно търговският участник не може да закупи количеството, което следва да закупи по закон чрез организиран пазар по причина, че е бил неоснователно отстранен от оператора на платформата, то тогава не създаваме ли някакви други предпоставки самият закон да не се изпълни? Мисля, че в това споразумение, което трябваше да е техническо по мое виждане, т.е. да уреди в детайли задължението на обществения доставчик да предложи количества за освобождаване, ние влагаме неща, които са по-характерни за правилата за функциониране на борсов пазар, които регулаторът впоследствие ще одобри – например тези неща, свързани с отстраняване на участници, анулиране на търгове. Представете си за тези два търга, ако работи в този си вид споразумението, ако един участник бъде отстранен и в двата си последователни годишни търга за количество, което трябва да закупи за собствено потребление. Откъде ще го купи после? Има аргументи и в едната посока, но има и обясними предложения в друга посока. Наистина тази дискусия е необходима и времето май е малко.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Уважаеми колеги, преди да закрия не общественото обсъждане, а публичната консултация, искам да благодаря на всички участници, които досега взеха думата, изказаха становище и превърнаха днешното заседание в една наистина публична дискусия, която беше на чисто професионална основа. Второ. Да припомня, че най-важно като резултат от тази дискусия е необходимостта от провеждане до края на първата седмица от 14-дневния срок, който се дава за писмени предложения и становища, да се проведат последователно две обсъждания: едното организирано от Газов хъб „Балкан“ и „Булгартрансгаз“, свързано с платформата, а другото – свързано със споразумението за освобождаване, организирано от „Булгаргаз“ ЕАД. Трето. Това ще даде възможност до изтичане на 14-дневния срок да постъпят предложения, които вече са минали през едно последващо обсъждане и изясняване между заинтересованите лица. Комисията ще направи всичко необходимо документите, които ще бъдат приети, да бъдат действително работещи и в крайна сметка да бъдат в интерес на процеса на либерализация на пазара на природен газ. Преди да завърша ще съобщя, че както беше и при платформата, така и проекта на Споразумение за изпълнение на програма за освобождаване на природен газ ще бъде обект на разглеждане на закрито заседание на Комисията за енергийно и водно регулиране на 29.11.2019 г., на което ще се приеме решение, което ще бъде решение за одобряване на Споразумение за изпълнение на програма за освобождаване на природен газ. Благодаря на всички участници!

Приложение:

1. Писмо на КЕВР с изх. № Е-04-00-53/31.10.2019 г. до заинтересованите лица по смисъла на § 28, ал. 2 от Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, обн. ДВ, бр. 79 от 08.10.2019 г. и чл. 43, ал. 1 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация относно провеждане на публична консултация на 04.11.2019 г. от 13:30 часа.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

.....
(А. Йорданов)

.....
(В. Владимиров)

.....
(Г. Златев)

.....
(Е. Харитонова)

.....
(Д. Кочков)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н.ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

Р. ТОТКОВА

Протоколирал:

(Н. Косев - главен експерт)